

Ruska balkanska strategija

Author: [IWPR Balkans](#)

Rusija je u mnogo boljem položaju od većine drugih zemalja da pomogne u razrješavanju postizborne krize u Srbiji, ali do sada nije pokazala dobru volju.

Kada je ruski predsjednik, Vladimir Putin, počeo da se koleba oko priznavanja očigledne pobjede opozicionog predsjedničkog kandidata, Vojislava Kostunica, zavladao je zbuđenost, kako u Beogradu, tako i u citavoj međunarodnoj zajednici.

Njegov predlog, da Milosevic i Kostunica dodju na konsultacije u Moskvu, pre nego što se otpocne sa drugim krugom glasanja, uzdrmao je opoziciju. Nakon što je tako ubedljivo pobedio u prvom krugu, Kostunica ne može da pristane na drugi, odlučujući krug izbora.

S druge strane, mora da nije lako odbiti poziv od "Majke Rusije".

Sličnosti između Vladimira Putina i Milosevica su očigledne. Obojica su uzurpirali

državne institucije kako bi sebi obezbedili ogromnu vlast. Putin je "demokratski" diktator koji tolerise visepartijski sistem, ali vlada gvozdenom pesnicom. Milosevic se odlično uklapa u takav model, ali ako Putin dodje do zaključka da bi izdajom svog srpskog

dvojnika mogao za sebe da izvuče neku korist, sigurno je da će u skladu s tim i postupiti. Upravo u tome leži izazov za Zapad.

Retko ko sumnja u to da će ruski politički vrh prihvatiti konačnog pobjednika, jer Rusija

ima dugu tradiciju saradnje s bilo kojim režimom, ukoliko je ovaj na vlasti. Ali, samo pragmatični interesi, u vidu finansijske učene sa Zapada, mogli bi da pokrenu Ruse da preuzmu deo odgovornosti u odlučivanju o tome ko bi ovoga puta mogao da bude konačni pobjednik.

Prošla iskustva govore da lični interesi Moskve, uvek nadjačaju romantične ideje o "pravoslavnom bratstvu". Rusija je u prošlosti podržala Srbiju samo onda kada je to u isto vreme obezbedjivalo ili pospešivalo ostvarenje njenih sopstvenih interesa.

Posle desetogodišnje krize identiteta nakon završetka hladnog rata, Rusija sada pokušava da sebi obezbedi mesto među velikim svetskim silama, u uslovima sirenja NATO snaga ka istoku. Od najvećeg značaja za Rusiju je bezbednost njenih granica i obećanje Zapada da neće pokušati da prodre u interesne sfere Moskve, pre svega u one bivše sovjetske

republike koje su sada nezavisne, ali i dalje u čvrstom savezu sa Rusijom.

Osim toga, Moskva još uvek čeka na 22.5 milijardi dolara od Međunarodnog monetarnog fonda i Svetske banke. Četiri godine nakon što je novac obećan, na pomolu je samo 2,7 milijardi dolara. Rusija više ne može dugo da čeka i moguće je da će Zapad tražiti protivuslugu za isplacivanje tog novca. Ruski uticaj u

Srbiji i Crnoj Gori sirio se putem ideja panslavizma i pravoslavnog bratstva. Od zavrsetka hladnog rata, Rusija je razvila sopstvene interese na Balkanu.

Ranije je Balkan smatran tampon-zonom izmedju Istoka i Zapada i dodatnom sigurnoscu

za ruske granice. U novije vreme, Crno more, kaspiski naftovod i potreba za vezom sa Mediteranom usmerili su ruske interese u pravcu Balkana. Uvereni da im podrška Rusije ucvrscuje položaj u zemlji, razni srpski rezimi saradjivali su sa Rusima u održavanju mita o "slovenskoj braci". Dve zemlje uvek su bile spremne jedna drugoj da stanu u

zastitu.

Nakon propasti Sovjetskog Saveza, Moskva je ocenila da bi pružanjem podrške projektu "velika Srbija" mogla da bude prisutna na Balkanu i da tu siri svoj uticaj. Sve dok je trajala jugoslovenska kriza, Rusija je za srpski rezim bila aparat za održavanje u životu.

Jos je vaznije to da je jugoslovenska kriza takodje pomogla Rusiji da, zahvaljujuci svom

ad hoc pristupu regionalnim konfliktima, ponovo, nadje mesto na medjunarodnoj pozornici. Ali, saosecanje s Milosevicem uvek je bilo podredjeno ruskim srnim interesima za održavanjem dobrih odnosa sa Zapdom.

Srbi su bili zaprepasceni kada je Moskva u februaru 1992. priznala nezavisnost Slovenije i Hrvatske, a potom, u leto te godine, i Makedonije i Bosne i Hercegovine.

Medjutim, oni koji su ovaj potez pripisivali "negativnom uticaju" ministra spoljnih poslova, Andreja Kozirjeva, nisu prepoznali nove tendencije u ruskoj medjunarodnoj strategiji.

Rusija se sve vise udaljavala od Balkana, a sve vise priblizavala politickim, ekonomskim,

pa cak i vojnim institucijama zapadne Evrope. Uloga Rusije u pregovorima vezanim za Dejtonski sporazum i njegovo sprovođenje, kao i cinjenica da je ona bila članica Kontakt grupe čiji je cilj bio da smiri rastuću kosovsku krizu, govore o tome da Rusija zna gde su njeni interesi.

Istovremeno, imajući na umu tradicionalni nacionalisticki i socijalisticki način misljenja svog naroda, Rusija je istovremeno bodrila vojne snage u Srbiji, pothranjujuci tako njihovu iluziju da imaju saveznika na Istoku. Razapeta izmedju tradicionalista i istinskih interesa

da udovolji Zapadu, ruska spoljna politika pretvorila se u sticanje vestine da se jedno kaze,

a nesto sasvim drugo uradi.

Na primer, na sednici Saveta bezbednosti UN, Moskva se zalagla protiv toga da se Jugoslaviji nametnu sankcije, da bi kasnije glasala za njihovo uvođenje. Slicno tome, Slobodan Milosevic bio je zapanjen kada je Rusija prihvatila Helsinski mirovni ugovor za Kosovo, kojim se medjunarodnim snagama obezbeduje ulazak u tu pokrajinu.

Čak i tokom NATO bombardovanja Jugoslavije, koje Moskva nije ničim nastojala da spreči, srpski i ruski krugovi u Dumi sirili su ideje o rusko-beloruskom savezu sa Jugoslavijom. Nijedna strana nije ovu ideju uzimala ozbiljno, ali je ona ipak korisćena za podsticanje srpske nacionalistićke svesti i samim tim jaćanje podrške Miloseviću. Ovakve igre nameću

Moskvi moralnu obavezu da rascisti račune sa Srbijom.

Trenutno, Rusija se uzdržava da pruži podršku Demokratskoj opoziciji Srbije, jer pokušava da proceni kako da najbolji način obezbedi svoj uticaj u ovom regionu. Milosević je uvek podržavao ruske interese. Moskva sada čeka na signal od opozicije da će ih i ona stitići .

Sto se srpske opozicije tiće, ona je odložila slanje takvih poruka Moskvi, kao odgovor na razočaranje koje je doživela zbog ruske de facto podrške Miloseviću. Sada je Moskva na potezu. Bude li predugo odlagala podršku novom predsedniku Jugoslavije, mitovi o "slovenskom bratstvu" mogli bi zauvek biti zakopani, sto bi zaista dovelo do slabljenja ruskog uticaja na Balkanu.

Jelica Kurjak je stručnjak za međunarodne odnose pri Institutu za međunarodnu politiku

i privredu u Beogradu.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ruska-balkanska-strategija>